

Извршена је анализа рукописа превода уџбеника *Ликовна култура*, уџбеник за седми разред основне школе на русинском језику и писму, ауторке Сање Филиповић, издавача Klet, Београд.

Констатује се да је горе наведени уџбеник *Ликовна култура*, уџбеник за седми разред основне школе, превод уџбеника исте ауторке, издатог на српском језику и ћириличком писму, издавача ,Klett, Београд, којег је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Београд одобрило за издавање и употребу.

Уџбеник обухвата три тематске целине: *Простор и композиција*, *Комуникација* и *метност око нас*. На крају уџбеника налази се Речник појмова, Корисне интернет адресе, Коришћена литература и Извори фотографија.

Анализиран је Стандард 4 – Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.

Показатељ 1 – Уџбеник поштује језичку и правописну норму језика на којем је написан – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири).

Издавачу се скреће пажња на следеће уочене грешке, које се могу лако исправити и које не нарушавају разумљивост градива:

- на унутрашњој страни корица – недостаје превод упутства за активацију е-издања на русинском језику
- на корицама разред треба да буде написан словима: седму, а не бројчано (7.), као у уџбенику на српском језику
- страна 2 – у називу уџбеника разред треба да буде написан словима: седму, а не бројчано (7.), као у уџбенику на српском језику; реч: редови заменити са: порядни
- страна 3 – реч: виражели заменити са: виражуеце
- страна 4 – у пасусу: Питаня, налоги и задатки реч: це која следи иза треба да буде одштампана црном бојом и обичним фонтом (не болд)
- страна 5 – реч: Рисоване у наслову након две тачке написати великим почетним словом (под страном 59)
- страна 8 – променити ред речи у шеми: глави и цела (уместо: цела и глави)
- страна 9 – уметнути реч: то између речи: **Простор** штредок: **Простор** то штредок; избрисати непотребан један размак између речи: поняце тродимензионалног; реч: будинкох заменити са: будовох (на два места); у

фрази: на способ на яки су поставени променити ред речи: на яки су способ поставени

- страна 10 – реч: филму исправити у: филме
- страна 11 – променити део реченице у последњем пасусу у: ... мали рисунки, а потим их преношели...
- страна 12 – делимично изменити почетак последње реченице: Хаснуй складане и преплетане, як и одношене векших и менших формох, и на таки способ...
- страна 13 – реч: **округлей** заменити са: **заокругленей**
- страна 14 – између речи: часци најважнейши уметнути реч: најчестейше (часци најчестейше најважнейши)
- страна 15 – изменити део реченице: .. окруженю и на способ на хтори су розпоредзени.
- страна 17 – реч: швицацосц заменити са: шветлосц
- страна 19 – реч: шветлейшу заменити са: блядшу; испред: як зоз желену ставити запету (на крају првог пасуса); прву реченицу другог пасуса треба мало проредити, јер делује као јединствена реч: Визуалну равновагу мож посцигнуц з одредзеним одношењом основних и виведзених фарбох.
- страна 21 – иза речи: форми, додати реч: фарби, (форми, фарби, текстури,...); реч: швицацосц заменити са: шветлосц; између речи: виражуе у велькосци уметнути речи: у розликох (виражуе у розликох у велькосци); реч: ясне-цме заменити са: бляде-цме; у предпоследњој реченици исправити почетак: Пренайдз на интернету и у литератури уметніцки діла шветового...; сложеницу: ясно-цми заменити са: блядо-цми
- страна 22 – у другом пасусу исправити последњу реченицу: Припатрай ше на приказани скулптури и замеркуй яки контрасти уметніки применели у своїх ділох.; у трећем пасусу у другом реду повећати проред између речи; у другој реченици између речи: контрасту одношеня уметнути: то (контрасту то одношеня); у последњем пасусу реч: Пать заменити са: Попать; реч будинкох заменити са: будовох
- страна 23 – у трећем пасусу реч: фарбох исправити у: фарби; у четвртом реду истог пасуса повећати проред између речи (ако је могуће)
- страна 25 – реч: неприменлівосци заменити са: єднообразносци
- страна 26 – у наслову повећати цртицу (повлаку); у русинском уџбенику недостаје QR код; у другој реченици иза речи: композицию изменити део реченице: формох зоз природи так же похаснуеш зродни форми запровадзуюци... (остатак реченице се не мења)

- страна 27 – реч: романтизму исправити: романтизме; реч: најчастейше заменити са: насампредз
- страна 28 – у другом пасусу исправити почетак реченице: Робел и як архитекта,
- страна 29 – у другој реченици избрисати запету; у трећем пасусу почетак реченице: Скулпторе правели скулптури гусарох заменити са: Творели ше статуи гусарох
- страна 30 – изменити почетак реченице, уместо речи: Пать на треба: Поопатрай
- страна 31 – иза речи: **Репетиция** уметнути: то
- страна 32 – почетак последњег пасуса изменити, речи: Пать на заменити са: Поопатрай
- страна 33 – у шестој реченици другог пасуса реч: попатриш заменити са: наидзеш; део реченице: ритму яки почувствуеш док патриш исправити: ритме хтори доживюеш док ше припатраш
- страна 34 – у другом пасусу реч: хтора исправити у: хтори (линию хтори ше руша)
- страна 35 – у русинском уџбенику недостаје QR код
- страна 36 – иза речи: **Орнамент** уметнути реч: то; реч: викруцене заменити са: зогнуте; у другом пасусу у првој реченици иза запете изменити реченицу: хтора подрозумює оформйованє и поєдноставйованє форми...
- страна 39 – између речи: формату же уметнути запету (... подлоги подобного формату, же бисце познейше...)
- страна 40 – код објашњавања речи: **стилизация** уметнути речи: оформйоване и (поєдноставйованє форми...); доле реч: Патьце заменити са: Припатрайце ше
- страна 41 – реч: будинкох заменити са: будовох
- страна 42 – реч: будинкох заменити са: будовох; између речи: ділох сучасней уметнути речи: модерней и (ділох модерней и сучасней уметносци)
- страна 43 – иза речи: **Златни пререз** уметнути реч: то; исправити завршетак: античним скулпторови у: античному скулпторови (античному)
- страна 44 – реч: Пать заменити са: Припатрай ше
- страна 45 – у наслову на почетку додати реч: Бависко; реч: одношеня написати малим словом (Бависко одношеня велькосцох...)
- страна 46 – између речи: а палец уметнути реч: вельки (а вельки палец); реч: чита заменити са: рахує

- страна 47 – реч: характерує исправити: характеризує;
- страна 48 – име: Антон исправити: Антоан; реч: Пать исправити: Припатрай ше; крај иза запете изменити: и направиц компютерску презентацию.
- страна 49 – реч: Пать заменити са: Припатрай ше
- страна 50 – сасвим доле на почетку последње реченице дописати речи: Пробуй замерковац (на хторих пропорції...)
- страна 51 – у **Здогадніме ше** уметнути реч: наприклад, (са запетом иза) на следећи начин: ... у природи, наприклад, там дзе нам ше у ровніни...)
- страна 52 – испод прве фотографије недостаје прво велико почетно слово Б (Балдахин); испод последње, четврте фотографије након презимена у новом реду дописати: приклад птичей перспективи, затим треба да стоји година 1932.
- страна 53 – иза: **Централна перспектива** дописати: подроумює припатранє, т.е. вона (приказує простор...); речи: Положенє припатрача заменити: Припатрач стої на точки хтора ше находзи (у ровні з елементами, ...); синтагму: ше угел патреня спущує заменити са: угел патреня унапрямени; синтагму: ше угел патреня дзвига заменити са: угел патреня унапрямени
- страна 54 – недостаје QR код
- страна 55 – речи: наглашує упечаток исправити на следећи начин: наглашує упечаток глібини (простору)
- страна 56 – назив слике: Гледанє пейзажах исправити: Погона за пейзажами
- страна 57 – називе епоха у речима: старим вику (1 пут) и штреднього вику (2 пута) написати малим словима (мала слова *с* и *ш*); реч: Пать исправити: Попать
- страна 59 – део текста: дочаровац живи амбиент, з елементами сказки заменити са: дочаровац упечаток розбавеносци и сказковосци
- страна 60 – речи: субтилни прикази заменити са: умилносц у приказованю; део текста: прекрасни мотиви з атмосферу хтора здогадовала на сказки заменити текстом: умилни мотиви з розпирхану и сказковиту атмосферу.
- страна 61 – речи: препущ ше мальованю заменити речима: почні твориц
- страна 62 – речи: велї барокни церкви заменити речима: велї церкви под уплївом барока; у 1. реченици 3. пасуса избрисати обе запете (испред везника у)
- страна 63 – реченицу: Нащивце музей организовано изменити: Кед можеце, нащивце музей организовано. ; у синтагми: завичайним музеєм исправити наставке: завичайними музеями
- страна 64 – реч: Повторце заменити са: Преанализуйце

- страна 68 – изменити део реченице: Єст вецей файти приказованя портретох; ; сасвим доле између речи: дію як уметнути запету (характеристики, дію, як и емоционалне...)
- страна 69 – у 1. реду реч: подоби заменити са: особи; у последњој реченици истог пасуса реч: зявюю заменити речима: могу приказовац; у 2. пасусу између речи: особом хтори уметнути запету (... познатим особом, хтори зоз...)
- страна 74 – реч: опущенше заменити са: спонтанше
- страна 76 – реч: структуру заменити са: текстуру
- страна 77 – реч: неокласицизму исправити: неокласицизме
- страна 78 – назив графика испод слике: *Страхоти войны* искосити; доле у тексту реч: особеносци заменити са: прикмети; након те речи недостаје реченица (треба да стоји иза 3. реченице по реду): Погледајце на интернету приклади подобових ділох хтори маю подобни характеристики.
- страна 82 – реч **сценарию** издвојити масним словима (болд); реч: филму исправити: филме
- страна 83 – реч: творительним исправити: творчим
- страна 91 – речи: Важни момент хтори заменити са: Важна хвилька хтору
- страна 95 – речи: того яке мала избрисати (од класичних медийох); део текста: сликох хтори у шлебодним просторе и могу изменити на следећи начин: слики хтора у шлебодним просторе и може
- страна 96 – реч: творительне исправити: творче; реч: глуму исправити: глуму; сасвим доле у 1. реду у речи: технічар исправити завршетак: технічаре и након ње уметнути знак : ; код речи: науки и просвити обрнути ред речи: (Министерство) просвити и науки
- страна 97 – део текста: неповторліви, то исправити: неповторліви – то (уместо запете ставити повлаку); између речи: насампредз збогацуюци избрисати један непотребан размак; речи: на културу дружтва исправити: на розвой култури дружтва
- страна 99 – између речи: мотиви пейзажу избрисати један непотребан размак
- страна 100 – у уџбеницима се разликује назив дела, уместо: Коруноване цара Душана у уџбенику на српском језику стоји: Уход цара Душана до Дубровнику; реч: значного исправити: визначного
- страна 101 – речи: Дорисуй або домалюй заменити речима: Пробуй дорисовац або домальовац
- страна 102 – доле, иза речи: розвой културного туризма у нас ставити тачку (да буде крај реченице), следи нова реченица: Розпатрайце значене и улогу...

- страна 103 – код одреднице **безконечносц** иза запете треба да стоји: хтори кед ше оддалюю од припатрача, у просторе визуално поставаю вше менши; код одреднице **визированє** реч: хтори исправити: хтора; под словом **В** недостаје одредница на крају: **воздушна перспектива** – илузия глібини простору хтора ше посцигує з пременку интензитета линийох и фарбох зависно од оддаленосци предмета у просторе; код одреднице **ґрадация** реч: швицаосци заменити речима: зоз шветлом; код одреднице **дигітална фотоґрафия** реч: уградзени заменити са: убудовани
- страна 104 – код одреднице **дигітална фотоґрафия** реч: значни исправити: визначни; реч: доказ заменити са: шведоченє; код одреднице **жабова перспектива** део текста иза запете треба да гласи: кед припатрач стої под предметами на хтори ше припатра; код одреднице **илузионизем** реч: илузию заменити са: спреводзку; код одреднице импресионизем реч: ясных заменити са: блядих; код одреднице **кадер-по-кадер техніка** избрисати речи: з фотоапаратом; између речи: покус меня уметнути повратну речцу: ше (покус ше меня); код одреднице **кинограф** између речи: ше швидко уметнути реч: блок (ше блок швидко)
- страна 105 – код одреднице **креированє** реч: творительни заменити са: творчи; код одреднице **кяроскуро** реч: ясне заменити са: бляде (бляде-цме)
- страна 106 – код одреднице **перспектива** реч: наглашує заменити са: посцигує; код одреднице **птича перспектива** део реченице иза запете треба да гласи: кед припатрач стої над предметами на хтори ше припатра; код одреднице **рококо** речи: идилични приказ заменити речима: умилносц у приказованю
- страна 107 – код одреднице **сфумато** реч: мокви треба да стоји под наводницима: „мокви”; код одреднице **сценоґрафия** реч: формованьом заменити са: оформйованьом; код одреднице **сценски костим** везник: и заменити везником: або; код одреднице **фотоґрафия** након затворене заграде недостаје текст следеће садржине: з дійствованьом шветлосци на подлогу хтора чувствительна на шветлосц; код одреднице **централна композиция** речи: на лїво и на право заменити речима: з лївого и з правого боку; код одреднице **централна перспектива** део реченице иза запете треба да гласи: а точка на хторей стої припатрач находзи ше у равні з предметом на хтори патри
- страна 108 – назив места: Топлице исправити: Топлице
- страна 109 – недостаје линк и назив: Музей городу Београду (Музеј града Београда)
- страна 111 – речи: Creative Commons уметнути између речи: по лиценци (по Creative Commons лиценци) (2 пута); између имена избрисати запету: Милана Бесарабича Теодори Филипович

Показатељ 2 - Дужина и конструкција речи одговарају узрасту ученика – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Реченична конструкција је правилна и јасна, усаглашена са узрастом ученика, што доприноси да градиво буде разумљиво.

Показатељ 3 – Текст је језички и стилски уједначен – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Употребљен је научни стил, а у складу са градивом и стручна терминологија. Стил је прецизан, без фигуративности или неразумљивих елемената.

Показатељ 4 - Страни изрази се користе само када је то неопходно - задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Страни изрази су употребљени искључиво због специфичности градива. За њих су дата одговарајућа објашњења, формулисана једноставним речником.

Показатељ 5 – Језик којим је уџбеник написан доприноси лакшем разумевању градива – задовољен је у потпуности и оцењен је оценом 4 (четири). Кохерентност језика је на одговарајућем нивоу. Идеје су правилно повезане, што доприноси лакшем разумевању градива. Језик уџбеника је јасан, прецизан и доприноси олакшавању процеса учења.

На основу претходно изложеног, закључује се да је испуњен Стандард 4 - Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.